

פ ר ט י כ ל מט.ג/13

מישיבת ועדת הכנסת ביום ב'
ב' בטבת תשי"א (11.12.1950)
בשעה 11 לפ"הצ.

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת.

נ ר כ ח י ם :

חברי הועדה:

- י. הררי - היו"ר
- פ. אילנית
- מ. בן-עמי
- ד. בר-דב-האי
- מ. גרבונסקי
- א. י. גרינברג
- י. גיל (במקום י. סרלין)
- ת. טובי
- צ. יהודה
- ש. כץ
- י. כסה
- א. פזור
- מ. נורוק
- א. שפטל
- א. ציזלינג
- ז. גלוסקא (בזכות דעה מייצגת)
- נ. ילין-סור (

מוזמנים:

- פרופ. שקי - מטעם משרד המשפטים
- מ. רוזטי - מזכיר הכנסת
- ח. ליאור - מזכיר יו"ר הכנסת.
- א. צידון - סגן מזכיר הכנסת.
- ד. צ. פנקס - יו"ר ועדת הכספים.

ח ס ר י ם :

- ע. אסף
- ח. בן-אשר
- א. רזיאל-נאור
- ח. רובין
- י. בן-אהרן
- ה. קוק
- א. תכורי
- א. ג'רג'זרה

סדר-היום: א. חוק לתיקון פקודת ההגבלות על שבר דירה (בתי-עסק)(דירות) תשי"א 1950 - העברה לוועדה מתאימה.

ב. בעית הפרדסנות ושיווק ההדרים בעובה זו. - העברה לוועדה מתאימה.

ג. ישיבות הכנסת ביום ד'.

ד. תקציב החינוך - חוק התקציב לשנת 1950/51 (תיקון).

ה. הדיון על הדו"ח על המהומות במחנות.

היו"ר י. הררי:

הכנסת העבירה לנו 3 ענינים לדיון:

א. העברת החוק לתיקון פקודת ההגבלות על שכר דירה לועדה המתאימה.

ב. העברת בעית הפרדסנות ושיווק ההדרים בעונה זו, לועדה המתאימה.

ג. תקציב החינוך - עלינו להחליט אם הוא מובא לקריאה ראשונה או שלישית.

א. מזור:

לאחר תאונת הדרכים שאירעה לפני שנועיים, אני מציע לשנות את שעות ישיבת הכנסת ביום ד', כדי שחברי הכנסת לא יצטרכו לנסוע בחושך בלילות גשם וחורף.

היו"ר י. הררי:

ענין זה עומד בסדר-היום של הועדה, בסעיף י"ח וגם היו"ר הכנסת ביקש לדון בשאלה זו.

עלינו לדון תחילה בענין העברת החוק לתיקון פקודת ההגבלות על שכר דירה לועדה המתאימה.

א. מזור:

יש לנו ועדה משותפת של ועדת הכלכלה וועדת הכספים, ועדת לעידוד השקעות הון ואני מציע, להעביר ענין זה לועדה המשותפת לעידוד השקעות הון.

מ. בן-עמי:

לדעתי יש להעביר חוק זה לאותה ועדה שטפלה בחוק הגנת הדייר, וזוהי ועדת החוקה, חוק ומשפט.

פ. אילנית:

היה בדעתי להציע את ועדת הכלכלה, אך לאחר ששמעתי את דברי חבר הכנסת בן-עמי, אני מצטרפת לדעתו שהועדה המתאימה היא ועדת החוקה חוק ומשפט.

ד. בר-רב-האי:

לדעתי יש לפנינו בעיה כלכלית גרידא ויש להעביר חוק זה לועדת הכלכלה.

הצבעה

2	-	בעד העברה לועדה לעידוד השקעות הון
1	-	חוקה, חוק ומשפט
5	-	הכלכלה

מחליטים

להעביר את החוק לתיקון פקודת ההגבלות על שכר דירה (בתי-עסק) (דירות) לועדת הכלכלה.

היו"ר י. הררי:
כפי שזכור לכם דובר בסמך על העברת בעית הפרדסנות לוועדת הכלכלה, אם אין איש כאן מציע להעבירה לוועדת הכספים, ז.א. שמחליטים להעבירה לוועדת הכלכלה.

מ ח ל י ט י ם

להעביר את בעית הפרדסנות
ושוק ההדרים בעונה זו,
לוועדת הכלכלה.

ישיבות הכנסת ביום ד"ץ

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת: אנש מציע לחזור לנוהג שהיה קיים בתל-אביב, דהיינו, לקיים ביום ג' ישיבת אחת וביום ד' שתי ישיבות. האופן, שמתנהלת הישיבה ביום ד' אינו לכבוד הכנסת. נוסף לזאת סדור זה שאני מציע, יאפשר לסייעות להתכנס ביום ג' בערב. על כל פנים, הצורה הנוכחית של ניהול הישיבות ביום ד', אינה יכולה להמשך.

א. מזור: אנו יושבים בירושלים כבר שנה וכל אחד מאתנו סדר כבר את עניניו בהתאם לעבודת הכנסת. לא יתכן כעת להפוך את הכל. אני מציע לקיים ביום רביעי ישיבה משעה 11- עד 2.

א. ציזלינג: אני מצטרף להצעתו של חבר הכנסת מזור. אני קובע: אין חברי הכנסת מזלזלים בעבודה. צורת ישיבת הכנסת ביום רביעי, אינה נוראה כל-כך - בכל הפרלמנטים חסרים חברים, אבל אין זה משום שהחברים מזלזלים בעבודה. החברים אינם נוסעים לטיול, אלא לעבודה הקשורה בעבודתם בכנסת.

לדעתי, אם יקיימו שתי ישיבות ביום ד' לא נרויח מזה דבר, כי גם יעדרו יותר חברים וגם יסתכנו יותר, כי החברים יסעו הביחה גם ב-12 בלילה.

צ. יהודה: אני מתנגד להצעת חבר הכנסת מזור, כי על-ידי כך אנו גוזלים שתי שעות מן הועדות. לדעתי יש לקבל את הצעת יושב ראש הכנסת, כי זוהי הדרך היחידה כדי שעבודת הכנסת תהיה יעילה.

ש. כץ: לדעתי הסידור של השנה האחרונה נכשל, בלי כל קשר עם התאונה שארעה לפני שבוע. ביום הרביעי האוירה בישיבת הכנסת, אינה לכבוד הכנסת והעבודה אינה פוריה. אלה שאינם רוצים להסכים ליום רביעי מלא, היו יותר הגיוניים אילו היו מציעים, שבכלל ישבו רק יומיים. אני מציע לקבל את הצעתו של יושב ראש הכנסת.

ד. בר-רב-האי: בלי כל קשר עם התאונה - כי בכלל אין ערובה לבטחון בדרכים - אני מתלבט זה כמה שבועות עם ההרגשה ששני ימים וחצי בכנסת, אינה מספיקים לעבודתה. בשגיל אותן הועדות שאני חבר בהן, על ועדות המשנה שלהן, אין המסגרת הזאת מספיקה. הוסבר כאן שהאנשים נוסעים לרגל עסקים לא פחות חשובים. כנראה, שיש הכרח לחלק את המעמסה הצבורית בכל חוג וחוג, במספר אנשים יותר גדול. לכן, אני מקבל את הצעת יו"ר הכנסת כהצעה שעדיין אינה מספקת אותי. אני נגד זה שביום שלישי תתקיים רק ישיבה אחת. בשום אופן אינני יכול להסכים לכך שהישיבה ביום ד' תתחיל בשעה 11 ותסתיים ב-2. אני מציע סידור, שיבטיח את יום החמישי, אם לא לישיבות המליאה, לישיבות הועדות.

פ. אילנית:

אני הצעתי את הצעתי יחד עם היו"ר עוד לפני שאירעה התאונה, בקשר עם סדור אחר, והתאונה לא היתה מקרה. ישנו חוק ידוע שבחורף, בימי גשם, כאשר נוסעים בדרך מירושלים לתל-אביב, בסבובים האלה, מוכחות לקרות תאונות. אם מחליטים לשבת ביום רביעי בערב, הרי פרוש הדבר, להחליט מראש שתהיינה תאונות. אני מנקשת שהדברים האלה יירשמו בפרטיכל, כי הייתי חייבת להגיד אותם.

דבר שני: לדברי חבר הכנסת בר-רב-האי -

חברי הכנסת הם אנשי צבור, כוחם כחברי כנסת הוא ככוח אנשי צבור. המצב הוא כזה שירושלים היא בירה ותל-אביב היא מרכז של צבור הפועלים, מרכז של מפלגות ושל העמתנות ואין אפשרות לסדר את שני הדברים האלה יחד בלי הסדר מתאים. אין זה פוגע בכבוד הכנסת אם נקיים ישיבה ביום ד' משעה 11 עד 2, והועדות צריכות להתכנס בימים ב' ג' וד'.

ס. בו-אמי:

לו היה לי בטחון שלא רק שלא יסעו בלילה, אלא שלא יסעו גם לפני ישיבת הערב, כבר ביום ד' אח"צ - הייתי מסכים לקבל את הצעת יו"ר הכנסת. אל לנו לשכוח ששלושה ימים רצופים בירושלים, פרושם 72 שעות רצופות ודבר זה מעייף מאד. אינני רואה כל תועלת בהצעת יו"ר הכנסת. ייתכן שהצורה יותר יפה, אך אין התנאים הנוכחיים מאפשרים לייפות את הצורה. אינני מסכים לדברי חבר הכנסת בר-רב-האי - הועדות יכולות להספיק לשבת בכל שלושת הימים האלה.

אני מציע:

ט. נדרום:

א. לא לבטל את הישיבה השניה ביום שלישי;

ב. לקיים ביום רביעי שתי ישיבות - מ-11 עד

1 ומ-2.30 עד 4.30.

א. שפטל:

אני מציע להוסיף עוד יום לעבודת הועדות, כי למעשה בכל הועדות מתכנסות ביום ג', ואין החברים יכולים להספיק להשתתף בכולן, והדבר גורם להתפטרות, כי החברים רוצים לעשות את עבודתם כראוי. אני רואה את יום ד' בבקר כיום של עבודת הועדות.

ח. טובי:

אי-אפשר להפריד בין עבודת חברי הכנסת בתוך הכנסת ועבודתם מחוזה לה. אינני יכול להסכים לכך שנשקבל היום ביום ד' ונוכל לבסוע רק ביום ה'. (י. כסה: מה עושים בפרלמנט הבריטי, ששם יושבים 5 ימים?). שם אמנם חסרים הרבה חברים. בכלל, אין להשוות את מצבנו אנו עם מצבם שם.

אני תומך בהצעתו של חבר הכנסת ציזלינג,

וכרצוני להוסיף שהועדות לא תסכמנה לשבת ביום חמישי. ביום רביעי, כמשך 3 שעות אפשר לשבת.

א. י. גרינברג:

לאחר ששמעתי את כל מה שנאמר כאן, אני מציע להשאיר את המצב כפי שהוא, ולא לשנותו.

היו"ר י. הררי:

אני רואה את ענין יום הרביעי, שאנו מתלכסים בו כבר שנה, כויתור וכפסיכוזה כתוצאה ממה שנכתב על-כך בעתונות. כאשר יצאנו לפגרת החנוכה אמרו: מה זה, האם אנחנו ילדי בית-הספר היוצאים לחופש? יצאנו לפגרת הפסח אמרו: מה זה, ילדי בתי-הספר אתם, היוצאים לחודש חופש? יצאנו לפגרת הקיץ, אמרו: מה זה, תלמידי בתי-הספר אתם, היוצאים לפגרת קיץ? אם כך הדבר, עלינו לעבור 47 שעות לשבוע, לפי חוק העבודה, ואז - העתונות לא תכתוב כל דע עלינו. עלינו לבחון את הבעיה מחינת יעילות העבודה.

היו"ר י. הירי:

מציעים לנו לחזור לימים הטובים של תל-אביב. ברצוני להזכיר לכם שבימים האחרונים בתל-אביב, היתה הצעה של דוב יוסף, ושל אלה שאינם גרים בתל-אביב, לקיים שתי ישיבות ביום ג' וישיבה אחת ביום ד', כי אלה שאינם גרים בתל-אביב מבטלים ערב ביום ג' ומוכרחים להשאר עוד יום ביום ד'. אלו היינו נשארים בתל-אביב היה נשאר אותו הסדור, דהיינו: 5 ישיבות לשבוע. ז.א. שלא פגענו במספר שעות הכנסת ואנו מקיימים את אותו מספר הישיבות גם כאן. עכשו, בשעה שיותר מסאה חברי כנסת אינם גרים בירושלים - זה אולי יצער מאד, אבל זוהי עובדה שאין יכולים לערער עליה - אין כל מבה לדרוש שכולם ישארו שלושה ימים בירושלים. לפי ההצעה הזו לא יוסיפו שעות עבודה. זאת מציע רק חבר הכנסת בר-רב-האי. אומרים שסיעות מתכנסות ביום ג' בערב. האם בגלל זה שסיעה אחת צריכה להתכנס ביום ג' - צריכים יותר חברי הכנסת להסתובב פה עוד יום מלא.

מבחינת הכבוד ומבחינת התאונות; מספר התאונות יגדל פי כמה, וכן יגדל גם מספר החסרים.

חבר הכנסת בר-רב-האי אומר שיש צורך להוסיף ימי עבודה. לזאת יש הצדקה אולי, אילו היו מנצלים את ימי העבודה עד תומם. בתחילת השנה הזו בזבזנו שבועות שלמים מחוסר עבודה. רק בשבועיים האחרונים התחלנו בעבודה תקינה, וכאשר אנו רואים פריון בעבודתנו - אש לנו הנאה מהעבודה. הנמוק אינו הוספת ימים.

שנית, מי זה בכלל מודד את פריון העבודה ואת איכות העבודה לפי הישיבה בכנסת? מספר החברים בכנסת ומספר החברים שיושבים בה? עוד לא נוכחתי בכך שכל מה שיושבים יותר וכל מה שהיכוחים ארוכים יותר - גם יעילות העבודה טובה יותר.

ברור, שאם תתקיימה שתי ישיבות ביום ד', יסעו כולם בלילה, לאחר הישיבה, כולנו ניסע - ואף שעה אחת לא תתווסף לעבודת הכנסת.

ישנה הצעה לקיים ביום רביעי ישיבה מ-11 עד 2. כולנו היינו שמחים לקבל הצעה כזו, אבל על-ידי-כך אנו גוזלים שתי שעות מן הועדות. אני אהיה אחרון שתנגד לכך שיתחילו את הישיבה בשעה 11, אך אמרו לנו כל הזמן שיש ישיבת הממשלה מתכנסת בשעה זו (א. ציזלינג; ישנו אחר-הצהרים). עלינו להתחשב גם בהם; הם טוענים שלאחר ישיבות הכנסת קשה להם לקיים את ישיבותיהם. אם הממשלה תשנה את שעות ישיבתה - ולדעתי היא צריכה לעשות זאת, אם הכנסת רוצה בכך - נקבע את ישיבת הכנסת ביום ד' משעה 11 עד 2, בעיקר לימי החודף הנמשכים כחודשיים שלושה; אחר-כך נוכל לחזור לזמן אחר. אם הממשלה לא תשנה את מועד ישיבותיה, עלינו לקחת את הרע במיעוטו ולהשאיר את המצב הקיים, כי החברים לא ישארו אפילו עד יום רביעי אחר-הצהרים, אם יתברר לנו שאין סדר-היום מעניין אותם במיוחד. ז.א. אני מציע לקיים את הישיבה ביום ד' משעה 2.30 עד שעה 6, כפי שנהוג כיום.

אני מסכם את ההצעות שנשמעו כאן:

- א. לקיים שתי ישיבות ביום ד'. מ-4 בח' הצ.
- ב. לקיים ישיבה מ-11 עד 2 ביום ד'.
- ג. הצעת לוזי של חבר הכנסת בר-רב-האי לקיים שתי ישיבות ביום ג'.
- ד. לקיים שתי ישיבות ביום ד', מ-11 עד 1, ומ-2.30 עד 4.30.
- ה. לא לבטל את הקיים. (הצעה זו ניתנת לתקון, שבאם יהיה הדבר אפשרי - מוכנים לקבל את ההצעה לקיים את הישיבה מ-11 עד 2.)

בשלב זה אני מוריד את הצעת הלזי שלי.

ד. בר-רב-האי:

ה צ ב ע ה

בעד שמירת הנוהג הקיים - 3
נ ג ד - 10

מחליטים לשנות את הנוהג הקיים.

אני מצטרף להצעתו של חבר הכנסת הררי.

ס. נורוק:

ה צ ב ע ה

בעד קיום שתי ישיבות ביום ד',
משעה 4 ואילך - 6

בעד קיום ישיבה אחת ביום ד',
משעה 11 - 2 - 8

מ ח ל י ט י מ

ישיבות הכנסת ביום ד',
תחיימה משעה 11 עד שעה
14.00

אני מציע שהנשיאות תחליט אם הסדר
זה יכנס לתוקפו כבר בשבוע זה או

היור' י. הררי:

רק החל מן השבוע הבא.

אנו עוברים עכשו לשאלת תקציב החנוך.

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת: בקשר לתקציב החנוך נתעוררו שתי שאלות - האחת, טענה, והשניה - שאלה. הטענה היתה: מדוע לא קיימה ועדת הכספים התייעצות עם ועדת החנוך? הטענה אולי צודקת, אם כי מישהו צריך היה להקפיד על-כך - יו"ר ועדת החנוך או יו"ר ועדת הכספים או המזכירות, אף על פי שנתקבלה אינפורמציה שועדת החנוך הוזמנה (היו"ר י. הררי: ועדת הכנסת כבר דנה והחליטה בשאלה זו). חבר הכנסת ציולינג עורר סחדש את השאלה הזו.

השאלה השניה היא: אם זוהי קריאה ראשונה או שלישית של התקציב. אני נמנעת מלהודיע את מסקנתי בשאלה זו, מפני שראיתי שיש בזה פנים לכאן ולכאן. נאמר שהאלה קריאה ראשונה ודנו על כל תקציב החנוך; היה ויכוח יעיל על כל זה. אך היות ולא פרטנו את תקציב החנוך מסרו אותו לוועדה ואו"ר הועדה מסר הבחור ידועות והודעה שהועדה יכולה להגדיל את התקציב אם ימצא כסוי לכך בהכנסות הממשלה. הנמוק השני לטענה שהיתה כבר קריאה ראשונה הוא: שועדת הכספים כבר בכנסה לעצם הבעיה והביאה את התקציב עם הסתייגויות. איש לא עורר בוועדה את השאלה אפוא? זו קריאה שניה. אני סבור שהקריאה הראשונה היתה לגבי תקציב מסוים והתקציב שמוכר היום הוא יותר גדול. אמנם, אומרים שיש כסוי לכך, אבל הכנסת רשאית להחליט שהכסוי הזה של 600 אלף לירות דרוש יותר למטרות אחרות.

נעשה עוד שגיאה והיא: בכותרת של התקציב נאמר "תיקון", והיות ודבר זה יכול לשמש תקדים להבא - לא רציתי להכריע באותו רגע.

אני בא כעת בהצעה ובבקשה כדי לוותר ולקפוץ בוויכוח. אני חושב שהשאלה הפרוצדורלית, אם היתה קריאה ראשונה או לא, היא שאלה חשובה מאד שצריכה להיות נידונה בוועדת הכנסת. אבל, אנחנו עוסקים בעניני תקציב החנוך, שחדשים רבים כבר עברו עליו, ואני חושש שאם נכנס לשאלה הפרוצדורלית יימשך הדבר עוד זמן רב. לכן, אני מבקש שיהיה הסכם שתמסר הוועדה שהשאלה עדיין נידונה בוועדת הכנסת, ורשות הדיבור תינתן למסתייגים. אך כיון שישנם כאלה שרוצים גם כן להביע את דעתם, הטוענים שזוהי קריאה ראשונה - אני מציע להגדיל את הזמן שניתן למסתייגים, כי הם מביעים את דעת חבריהם גם כן.

היו"ר י. הררי:

אם סבורים שזאת קריאה ראשונה אין מה להתוכח. לי עוד אין עמדה אם זאת קריאה ראשונה או לא, אך ראשית כל, אני סבור שהסכם אינו מעשי. ההסכם הוא של חברי הוועדה פה; איננו יכולים לחייב את כל הסיעות. אפשר לכל היותר - אם מחליטים שתהיה קריאה ראשונה - שיסכימו שלא יתוכחו. זה דבר נעים, אבל ועדת הכנסת אינה יכולה להחליט שהיא מציעה. אני מעפפך עד כמה הדבר הזה מעשי. סיעת הציונים הכלליים איננה פה, - אנחנו נצא מפה כולנו במחשבה שיש איזה הסכם ופתאום מקומו בכנסת ויגידו שרוצים לדבר ואז - בכלל נמצא במצב מגוחך מאד. איני יודע עם כמה זה בריא לכנסת לא לשמור על כל דרכי התקנון. אינני רואה מה האסון - אם נחליט שזאת קריאה ראשונה - שתהיה קריאה ראשונה. אחרת, זה יעודד את כל הוועדה ואת כל יושבי-ראש הוועדות ואת הממשלה, בכל פעם לעשות דברים בניגוד לתקנון פגא וללהודיע שאין זה תקדים. לדעתי, זהו אחד הדברים המסוכנים בוויכוח הנוכחי. אני מציע להכנס לדיון אם זו קריאה ראשונה או לא. אם זו קריאה ראשונה - נקבע זמן לדיון. זה זמן רב שלא היה לנו ויכוח על החנוך, בינתיים עברו כבר 5 חדשים והתחדשו הרבה דברים. אינני רואה מה האסון, לגבי הכנסת שזהו מסד שצריך ללבן דברים, אם יהיה ויכוח. אם אין זו קריאה ראשונה - בודאי שהכל בסדר.

אם יבואו לידי מסקנה שיש לקיים קריאה ראשונה, אינני רואה כיצד אפשר לותר עליה, וכיצד יכול היושב-ראש לבא בדברים עם כל סיעה וסיעה שלא ידברו בקריאה הראשונה. להצעה זו של הסכם אין מקום ועלינו להחליט אם זו קריאה ראשונה או שלישית.

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת:
אפשר להחליט שנדון גם פה וגם שם. השאלה היא תאורטית בשביל התקנון להנא. אני שאלתי אם כולם מסכימים לכך - ואם כולם מסכימים הרי אפשר היה לקבל את הצעתו. אם אין מקבלים את הצעתי - אין מקבלים אותה.

הענין
היו"ר י. הררי:
הקושי הוא בזה שבועצם/מוכרזים להחליט עכשו אם זוהי קריאה ראשונה או לא.

א. ציזלינג:
אני מקדים ואומר, שבתנאי מסויים, אם תהיה הסכמה על-יד השולחן הזה - אני מוכן לקבל את הצעתו של יו"ר הכנסת. אינני רואה סכנה בהסכם, אבל אומר באיזה תנאי.

מבחינה פרוצדורלית יש פה דיון לא רק על השאלה אם זו קריאה ראשונה או שלישית, אלא על שני העדוורים האחרים. הבאתי הצעת מייעוט בוועדת הכנסת, שועדת החינוך ומועצת החינוך לא שומפו בדיון על התקציב. בכנסת לא הוקראה הצעת המיעוט שלי, ומזה נובע התנאי השני שלי. אני רוצה לקבוע את הדבר שאני מבקש אותו.

אני לא עוררתי את הענין הזה בגלל הנמוקים הפרוצדורליים - כל הכבוד לצד הפרוצדורלי, אבל לא תמיד אני עושה זאת. אני נכנסתי לענין זה משום הענין היסודי שאינו רק בסעיפים שהוגשו, כי אם בהמלצות של ועדת הכספים, שהועברו לוועדת הכנסת ואשר מספיעים על התקציב כולו, ואשר לא נמסרו לקריאה ראשונה. כל הכבוד לוועדת הכנסת ולשקול דעתה, אבל זה לא בסמכותה. אם תהיה הודעת יו"ר הכנסת שיש הסכם מבלי לומר שמצביעים רק על ההסתייגויות ולא על ההמלצות שנמסרו בהזדמנות זו - אינני יכול להסכים לכך. אם מודיעים שההמלצות שהיו כלולות בדברי יו"ר ועדת הכספים אינן נכנסות לתוקפן, מפני שהכנסת לא מסרה יפוי-כוח לאף אחד לדון בזה - אני מוכן לקבל את החלטת ועדת הכספים. אינני אומר שיוחלט בשלילה או בחיוב - אני הוצעתי רק הצבעת התקציב ושהכנסת לא תראה לפנייה את ההמלצות. אחר-כך אני אדרוש דיון בוועדת החינוך, במועצת החנוך, ואם ועדת הכספים תחליט שזוהי סמכותה - נתוכח על זה. אינני רוצה לעמוד בפני "פטה קומפליט". לא יכולתי להסכים שענין כל-כך חשוב יכנס, אגב-אורחא למסלול. בצרוף זה אני מסכים לדברי יו"ר הכנסת.

היו"ר י. הררי:
נרצוני להבהיר את המצב. אלינו העצמנו עכשו השאלה, ע"י יו"ר הכנסת, אם זוהי קריאה ראשונה או לא. בשתי השאלות האחרונות החלטתה כבר ועדת הכנסת. היא החליטה שני דברים:

א. שבענין מועצת החנוך - אין זה ענין שהיא יכולה לפסוק בו, מכיון שמועצת החנוך אינה גוף עצמאית של פכנסת, אלא ועדת הכנסת לא נכנסה לדיון ולא החליטה דבר.

ב. ביחס לשתוף ועדת החנוך - שבתקציב החנוך עכשו, לא היתה סיבה לשתף את ועדת החנוך יותר מאשר כל ועדה אחרת.

חבר הכנסת ציזלינג ראוי לבקש שועדת הכנסת תשנה את החלטתה. הוא אמר שהוא יעורר את זה בכנסת. אני אומר את ההיפך. אני חושב שאפשר לעורר כל דבר בוועדה, אם אבל דבר זה עבר במליאה, אי-אפשר לעוררו מחדש בוועדה. על-כל-פנים אי-אפשר לקבל את הצעתו מבלי להצביע תחילה ולהחליט שמסניט את ההחלטה הקודמת.

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת:
חבר הכנסת ציזלינג צודק בדבריו. אני מותר על הצעתי, נמוטב שיוחלט כאן אם זוהי קריאה ראשונה או שלישית.

היו"ר י. הררי:
לפני שמחליטים אם זו קריאה ראשונה או שלישית, עלינו להחליט אם אנו דנים מחדש, לפי בקשת חבר הכנסת ציזלינג, בשתי הבעיות שהתעוררו אז.

א. ציזלינג:

ברצוני לשאול: האם מותר היה בהזדמנות זו, בלי דיון בוועדות המתאימות, להביא המלצות של ועדת שני-ושב-ראש לא ידע עליהן ושלא היתה עליהן קריאה ראשונה? (מ. גרנבסקי: מדברין אני למד ששתי שאלות נדונו בוועדת הכנסת ויש עליהן החלטות). אני הבאתי בפני המליאה שני קומפלקסים של עניינים. שני הערעורים האלה נידונו בוועדת הכנסת לפני שמענו את דברי יו"ר ועדת הכספים בענין חדש. אני עמדת על השאלות האלו, היתה לי זכות לכך וקבלתי לזה רשות הדיבור. הכנסת לא החליטה דבר. אני רוצה לדעת מה המצב עכשו - האם הענין יובא לכנסת להחלטה? אחת מן השתיים - או שזה מועבר ליו"ר הכנסת או שאני אבא לכנסת, ויש לי זכות לכך. אני מסכים שזה יועבר ליו"ר הכנסת.

היו"ר י. הררי:

חבר הכנסת ציזלינג הביא ענין לוועדת הכנסת וועדת הכנסת החליטה משהו. יו"ר הכנסת אינו יכול לתת תשובות על החלטות ועדת הכנסת. כך היה הנוהג בכנסת עד עכשו. יכולים לשנות את הנוהג. אבל, בענין תקנון אי-אפשר לערער בכנסת. אתה אינך מבטל את החלטות ועדת הכנסת - אתה רק דברת בכנסת בניגוד לנוהג. לפני שהגאת את את זה לכנסת הבאת את זה לוועדת הכנסת - ייתכן שלא עשית טוב שהבאת את זה קודם לוועדת הכנסת.

בענין מועצת החנוך, אתה צודק באומרך שוועדת הכנסת לא החליטה שום דבר. היא טענה והדבר בא לידי בטוי במסקנתה שלא תוכל להתערב בשאלה אם שר החנוך התייעץ עם מועצת החנוך או לא. היא באה לידי מסקנה שאפשר לפנות לכית-הדין הגבוה לצדק, לוועדת החנוך ומועצת החנוך, אבל ועדת הכנסת אינה יכולה לפסוק ואינה יכולה להכנס לענין זה. מועצת החנוך אינה גוף של הכנסת ואין הכנסת מפקחת על פעולותיה. (א. ציזלינג: מי מסר לוועדת הכספים את הסמכות לקבל המלצות?) אם לא מסרו - תבא הצעה של קריאה ראשונה.

מ. בן-עמי:

לא נוכל לפתוח בדיון אם זו קריאה ראשונה או לא - לפני שנשמע את יו"ר ועדת הכספים.

היו"ר י. הררי:

אנו דבים עכשו אם משנים את ההחלטה של ועדת הכנסת או לא. אם נחליט שדנים מחדש יהיה מקום לכל מה שאתה אומר.

פ. אילנית:

אני מבקשת לקרוא את הפרטיכל שאותה ישיבה.

היו"ר י. הררי:

בפרטיכל נאמר: החלט:

- א. כי החלטת מליאת הכנסת מיום 10.8.1950 אינה חלה על תקציב החנוך שהובא למליאה, וועדת הכספים לא היתה חייבת להוועץ בוועדת החינוך ורשאית להביא את התקציב למליאת הכנסת.
- ב. ועדת הכנסת אינה דנה בשני ערעוריו של חבר הכנסת ציזלינג, על זאת ששר החינוך לא התייעץ עם מועצת החינוך.

פ. אילנית:

בסעיף ב' כתוב שוועדת הכנסת אינה נכנסת לדיון בהצעותיו של חבר הכנסת ציזלינג. אני מציעה שקודם כל נחליט אם זו קריאה ראשונה או לא. אם זאת קריאה ראשונה - הרי מסילא היא כוללת את הכל.

א. ציזלינג:

אני מסכים לכך.

א. שפטל:

אני חושב שיש לי רשות להעלות מחדש את הצעתו של יו"ר הכנסת שלא נכנס לצד הפרוצדורלי, מבלי

היו"ר י. הררי:

אינני יכולים להצביע אם יהיה הסכם או לא.

אני מציע לפתוח את הדיון בשאלה אם זו קריאה ראשונה או לא, כזה שנשמע את דברי היו"ר ועדת הכספים.

ד. צ. פנקס:

יו"ר ועדת הכספים

התקציב הזה של משרד החנוך הוא חלק של התקציב הרגיל של המדינה והוא הוגש לכנסת בזמנו ע"י הממשלה, והיה ויכוח כללי שכלל את כל חלקי התקציב הזה. הרבה נואמים עמדו על תקציב החנוך וטענו שהוא קטן מדי. לפי דיונים של ועדת הכספים של ועדת הכספים, שהתקיימו במרוצת הדיון - כי הפעם קבלה ועדת הכספים רשות לדון בתקציב כולו יחד עם הוויכוח הכללי שהתנהל בכנסת - את זאת עוד יזכור מי שהיה אז יו"ר הישיבה - באה ועדת הכספים לידי מסקנה שהתקציב לסעיף הזה הוא קטן מדי וכן החליטה שהזמן אינו מספיק כדי לקבוע באופן סופי את הפרטים שבתקציב זה. משום כך הובאה דעת הרוב שבוועדה לפני הכנסת שלא להחליט מיד בקריאה שלישית על התקציב הזה - או אתם קוראים לזה קריאה שניה, אבקש את הוראותיכם בענין זה (היו"ר י. הררי): ישנה החלטה של ועדת המשנה לתקנון שהדיון בוועדה הוא הקריאה השניה. הרוב בוועדת הכספים בא לידי החלטה להציע לכנסת לא לקיים מיד, יחד עם כל יתר סעיפי התקציב, קריאה שלישית בתקציב החנוך, כי אם להחזיר אותו עוד פעם לוועדה. על-כל-פנים, שהיא תביא את הפרטים בזמן אחר, יותר מאוחר, לקריאה שלישית. והדבר הזה נמסר על-ידי לכנסת. אני אקריא לכם שתי פסקאות שאמרתי אז, בתאריך 28.6.50:

"בוועדה הוגשו דעות שיש צורך להגדיל את הסכום המוצע למשרד החינוך והתרבות, כדי שהמשרד יוכל לעמוד בכל ההתחייבויות המוטלות עליו על פי חוק חינוך חובה, ובכל הדרישות המאתימות החלטה על הרשויות המקומיות השונות והישובים החדשים בקשר לקיום מוסדות חינוך ותרבות. הוועדה רשמה לפנייה שהממשלה תביא לפנייה, לפני ה-1 באוגוסט שנה זו, הצעה.. (כאן אמר שר האוצר: נשתדל לפני ה-1 באוגוסט, אבל מכל מקום לפני פתיחת בתי-הספר) שר האוצר יביא היום נשם המלה הצעה לחלוקת התקציב הזה לסעיפי משנה ופרטים לפני התחלת שנת-הלימודים תש"א. אנו ביקשנו להקדים את המועד ולהביא את ההצעה עד הראשון באוגוסט שנה זו. שר האוצר ישתדל להביא את ההצעה עד לתאריך זה, ומכל מקום לא יאוחר מהתחלת שנת הלימודים הקרובה. הצעה זו של הממשלה ייתכן שתכלול גם הגדלת הסכום הכולל - אם הממשלה תמצא מקורות שיאפשרו לה להיענות לדרישות השונות שהושמעו. ואחרי שתבדוק אותן על כל סעיפי המשנה והפעולות שעל משרד החינוך לבצע."

אלה הם הדברים שאמרתי אז בשם רוב ועדת הכספים. התאריך של ראשון באוגוסט אמנם לא התקיים ולא הובא לפני התחלת הלימודים, כי אם בזמן יותר מאוחר. הובאה הצעה חדשה של הממשלה והיא כללה הגדלה מסוימת של התקציב בסעיף זה בערך 600 אלף לירות. (א. ציזלינג: מה החליטה באותו מעמד הכנסת?) היה מיעוט בוועדת הכספים שהסתייג וביקש מן הכנסת להחליט מיד על תקציב החינוך ולהגדיל אותו באופן ניכר. המסתייגים היו חברי הכנסת רפטור, רוקח וד"ר יוחנן בדר. ב"דברי הכנסת" כתוב:

"התיקון של חבר הכנסת יוחנן בדר לא נתקבל. התיקון של חבר הכנסת בדרל רפטור לא נתקבל. התיקון של חבר הכנסת ישראל רוקח לא נתקבל. סעיף 10 (משרד החנוך והתרבות) בנוסח הוועדה נתקבל"

א. ציזלינג:

מה היה נוסח הוועדה?

ד. צ. פנקס:

ביתר הסעיפים נאמר "נתקבלה החלטת הוועדה" וכאן נאמר "נוסח הוועדה". אני אקריא לכם את המלים האחרונות שאמרתי בשם הוועדה: "הפעם יכולתי לקצר מאד בדברי, אני מצטער לציין שכל המסתייגים טרחו כרגע לשוא, כי אין לפנינו כל פרוט של חלוקת הסכום של 4 מליון ו-75 אלף שאפשר היה להסתייג עליו בסעיף זה ובסעיף אחר. חוששני שכל המסתייגים יצטרכו לחזור על הצעותיהם או על הצעות אחרות - אם יהיה להם - כעבור חודש או חודש חצי, כאשר ועדת הכספים תביא לפני הבית הצעת תקציב מפורטת למשרד החינוך והתרבות. אני מבקש, איפוא, לדחות את את כל ההסתייגויות ולאשר לפי שעה את הצעת ועדת הכספים - מסכום כולל של

ד. פ. פנקס:

אלה הם הדברים שאסרתי וזהו מה שנתקבל. זו היתה דעת רוב חברי הוועדה.

אחרי-כך היה אינטרסו - אינני יודע אם אני צריך לדבר עליו או לא. שבועיים אחרי כן - אני כבר לא הייתי אז כי חליתי - (הי"ר י. הררי: החלטת אוגוסט אינה עומדת לדיון כעת). אם כך - אין לי מה להוסיף לענין זה.

ברצוני לסיים: יש לי הרושם שאנו עוסקים עדיין באותה פרשה הנקראת "התקציב הרגיל" ל-51-1950. את כל הסעיפים גמרנו בסוף יוני, פרט לסעיף 10 שהועבר אחרי הקריאה הראשונה לוועדה והועדה מחזירה אותו לכנסת לקריאה שלישית. (הי"ר י. הררי: ועדת הכספים הגדילה את התקציב?) לפי הצעת הממשלה. (הי"ר י. הררי: ועדת הכספים, בהתאם למה שהממשלה הציעה, הציעה הצעה חדשה עכשו?) לשם כך הועבר הסעיף חזרה לוועדת הכספים, כדי למצוא מקורות של הגדלה. בין התקציב שהוגש לראשונה לכנסת כהצעת הממשלה ובין התקציב הרגיל כולו שהוחזר מועדת הכספים היו הבדלים נכריים. זה טבעי, שבין הקריאה הראשונה והקריאה השלישית יחולו שנויים. הם מוכרחים לחול - זהו כוחה של הכנסת. השנוי בסעיף זה הוא 600 אלף ל"י. (הי"ר י. הררי: בהצעת הוועדה האמצעית יש מקורות לכסוי המס?) הרי לשם כך הוחזר הסעיף לוועדה - כדי למצוא מקורות לכסוי ההגדלה. (הי"ר י. הררי: ע"י זה חל שנוי בתקציב הכולל?) נתקבצנו למצוא מקורות חדשים לכסוי, לשם כך הקראתי לכם את דברי בכנסת.

מ. בן-עמי:
אני קובע שזאת היא קריאה שלישית, כי הראשונה בתקיימה כבר. אלמלא היתה התוספת לא היו חולקים על כך שזו קריאה שלישית. לאחר ששמענו את דבריו של י"ר ועדת הכספים ברור שזוהי קריאה שלישית. מובן מאליו שהסכום הכללי של התקציב משתנה. לוועדת הכספים יש סמכות להגדיל ולהפחית כל סעיף וסעיף, ובסופו של דבר התקציב הכולל משתנה בשעה שהוא מוחדר למליאה.

ד. בר-רב-האי:
אני חושב שלפי התוכן - זוהי קריאה שלישית. השגיאה שעשתה ועדת הכספים היא בזה שנתנה לזה שם כזה. צריך לשנות את השם ולכתוב "פרוט לסעיף 10 בחוק התקציב", ולא לכתוב "תקון". מכיון שאין לי זמן להסביר את עמדי ביתר פירוט אביע אותה בהצבעה.

א. ציזלינג:
לגבי חברי הכנסת והכנסת אין הודעה ואין דברים רשומים בפרטיבל, כי אם יש חוקים ויש החלטות. לא פעם בזמן שמקבלים חוק מודיעה הממשלה או י"ר הוועדה כי יש בענין זה פרטים מסוימים שיבואו לכנסת. פה חוק חדש. חבר הכנסת בר-רב-האי טועה כי אין אפשרות להביא את הפרוט. אפשר לכתוב כותרת חדשה. פה יש תוספת כסף. אפשר להחליט על 600 אלף ו-6 מליון. באותה מידה. בכון שבענין זה היו ברורים, אך לא זו הטענה. למרות שהיו ברורים המלצות הוועדה אינן שייכות לכסף הזה. זה מראה שהיה תוכן חדש בדיון. אם אתם טוענים שלא צריך היה עכשו לשתף את ועדת הכנסת - הרי זה בודאי דבר שלא עבר זמנו ולא בטל קרבנו, מכיון שזאת חוק חדש - זוהי קריאה חדשה.

ח. טובי:
אני הייתי מסכים לקבל את הצעת י"ר הכנסת שלא בכנס לדיון הפרוצדורלי, אך כיון שאני רואה שאנו בכנסים לדיון לעצם הענין - ברצוני להביע את דעתי, והיא:
אני בעד זה שזה יובא לקריאה ראשונה.

פ. אילנית:
אנחנו דנים בחוק וכבר בררנו בפעם הקודמת שיש הבדל מהותי בין החלטות הכנסת על מדיניות או על דברים שהיא שמעה ובין חוק, כי חוק מחייב את המדינה והחלטות הכנסת מחייבות את הכנסת. החוק של התקציב התקבל בשלמותו ובו כלולים 4 מליון לירות בשביל החנוך. הסכום הכולל הזה נתקבל ע"י הכנסת ולכן היה הכרח להביא את החוק בשם חדש. החוק הוגש בשם חדש והוא מהווה תוספת.

פג אילנית:

היתה קריאה ראשונה על חוק התקציב 1950/51 אך לא על התוספת - מי שירצה יקרא לזה תוספת ומי שירצה יקרא לזה שנוי.

אני אעמיד להצבעה את שתי הדעות האחת מול השניה.

הי"ר י. הררי:

ה צ ב ע ה

- 4 - בעד הבאת התקציב לקריאה ראשונה
- 6 - שלישית

מ ח ל י ט י מ

תקציב החינוך יובא למליאת הכנסת לקריאה שלישית.

עלינו להחליט עכשו בבקשת חבר הכנסת ציזלינג לדון מחדש בשני הערעורים שלו.

הי"ר י. הררי:

בזמן שהתקיים הברור בוועדת הכנסת לא שמענו עוד את דברי חבר הכנסת ~~אילנית~~. אני מבקש את ועדת הכנסת לבטל את ההחלטה הקודמת.

א. ציזלינג:

אני מציעה שנחליט שהי"ר יודיע לפני ההצבעה, שההצבעה היא דק על החוק הטוגש ולא על דברי

פ. אילנית:

י"ר ועדת הכנסת.

ישנה ועדת חנוך ושם אפשר לדרוש דיון על ההמלצות.

י. כסה:

אני מציע להעמיד להצבעה את הצעת חברת הכנסת אילנית.

מ. גרבונובסקי:

ברור שהקריאה השלישית מתקיימת דק על מה שהוגש לכנסת.

הי"ר י. הררי:

חברת הכנסת אילנית צדקה, כיון שכאשר חבר הכנסת פנקס ביסס את העניין הוא הסתמך על מה שהקריא כעל החלטה. זה תקדים חסור מאד, לכן נמנעתי מהצבעה, אם כי יש לי עטדה בשאלה זו. יש טעם רב בהצעה שהיושב-ראש יודיע לפני ההצבעה שאין ההמלצות נכללות בהצבעה.

מ. גרבונובסקי:

ההמלצות אינן עומדות להצבעה.

הי"ר י. הררי:

אני סוכן להודיע זאת בכנסת.

י. שפרינצק - י"ר הכנסת:

היו"ר י. הירש:

אני מעמיד להצבעה את בקשת חבר הכנסת
ציזלינג לרון מחדש בהחלטות הבאות:

א. כי החלטת סליאת הכנסת מיום 10.8.50
אינה חלה על תקציב החנוך שהוצא לסליאה,
וועדת הכספים לא היתה חייבת להוועץ בוועדת
החינוך ורשאית להביא את התקציב לסליאת הכנסת.

ב. ועדת הכנסת אינה דנה בשני ערעוריו של
חבר הכנסת ציזלינג, על זאת ששר החינוך
לא התיעץ עם מועצת החינוך.

הצבעה

בעד דיון מחדש בהחלטה א' - 3
נגד - 4

בעד דיון מחדש בהחלטה ב' - 3
נגד - 6

מחליטים

לא לרון מחדש בהחלטות ועדת
הכנסת מיום 28.11.1950.

אני מבקש לרשום שנמנעתי מהצבעה ביח*
למועצת החנוך.

א. שפטל:

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת:
אני מבקש מכם לאפשר לי להוריד את
הסעיף "הדיון על הדו"ח על המהומות
במחנות" מסדר-היום של המליאה, כי עבר כבר זמנו. עומד עכשיו לדיון
ענין המעבדות ובו יאמרו כל הדברים שיש להגיד.

אני מבקש לדחות את הדיון בהצעת יו"ר
הכנסת עד לישיבתנו מחר.

א. י. גרינברג:

פ. אילנית:
בענין המחנות יש תזכיר לכל חברי הכנסת
מטעם עובדי המחנות. אין אנו יכולים להענות
מיד לפנייתו של יו"ר הכנסת ועלינו להתיעץ עם סיעתנו.

א. ציזלינג:
אני מציע להסכים ביננו שמכל סיעה יהיה נואם
אחד. מהסיעות הקטנות תקבלנה 10 דקות
והגדולות 20 דגע, וכזה נגמור את הענין.

מחליטים

לדחות את הדיון לישיבה הבאה.